

פרשת חוקת

הרבה מעבר לארבע על ארבע

"מי כתב תרגיל בחשבון ולא פתר אותו, " ליהג השיכור ברחוב החשוך כשראה מולו רכב ארבע על ארבע. ברוך אומר ועושה - נטל השיכור מסמר שמצא וחרט על דופן הרכב ליד המספרים: $4*4=16$.

חריטה מכוערת על רכבו החדש לא עשתה לבעל הרכב טוב בעיניים. בלית ברירה נטל את הרכב לפחחות וצביעה, כשבליבו מקווה הוא שלא יישנה המקרה שוב. אך למחרת בלילה עבר השיכור שוב, שם גילה שהפתרון איננו.

על מנת למנוע עוול מנוסעי הכבישים בארץ, חרט השיכור שוב את הפתרון והפליג לדרכו. בעל הרכב קלט שזה לא עסק, לקח את הרכב לפחחות וצביעה, ואף הזמין סט מדבקות היוצרות את התרגיל $4*4=16$.

בלילה עבר השיכור לביקורת. כשראה שהתרגיל הנכון מתנוסס על דופן הרכב, חרט לידו 'וי...'

***

דיני פרה אדומה הפותחים את פרשתנו מתחילים במילים: "זאת חוקת התורה", "חוק" פירושו, דבר שטעמו לא פורש בכתוב. ה'אור החיים' הקדוש שואל מיד: לקרוא לדיני פרה אדומה "חוקת התורה" זה לא מדויק. צריך היה לכתוב 'זאת חוקת הפרה', 'זאת חוקת הטהרה', אבל "חוקת התורה!?" טרם שנכתוב את תירוצו המחכים, נקדים בסיפור יהודי:

"האם יום חג היום שכל חנויות העיר סגורות,?" תמה הכפרי שהגיע לעיר הגדולה. לרגע חשש שמא חילל שבת או חג, אך כשנכנס לבית הכנסת גילה שלא חג יש כאן, אלא יום אָ בְּ ל. הכומר המקומי החליט להתווכח עם היהודים בענייני אמונה והראשון שיאמר את המילים "לא יודע" ישליכוהו לנהר.

מששמע זאת הכפרי ניגש לרב העיר: "ברצוני ללכת להתווכח עם אותו כומר." הרב פקפק ביכולתו לנצח, אולם הכפרי לא ויתר: "אני נוטל זאת על אחריותי, במקרה הגרוע ביותר, אני זה שיהרג." הרב נד לו בראשו. הכומר צחק כשראה כפרי נבער מתקרבו לוויכוח עמו, ביהירותו העניק לו הכומר את השאלה הראשונה. והכפרי שאל: "מה פירוש המילים 'ואנכי לא ידעתי.?' הכומר, בלי לחשוב, ירה: "אני לא יודע." הדרך למי הנהר הייתה קצרה מאוד.

בשכונת היהודים גברו השמחה והצהלה, והרב שאל את הכפרי: "איך עלה בראשך רעיון כזה לשאול את הכומר שאלה מכשילה." הכפרי ענה בתמימות: "כשקראתי בחומש מילים אלו, לא הבנתי את פשרן. הסתכלתי בתרגום אונקלוס וראיתי שאינו יודע, פניתי לעיין ברש"י וגם הוא אומר שאינו יודע. ואם הם לא יודעים, אז הגוי ידע...!"

הקדמה נוספת: תורתנו הקדושה מכילה רבדים אין ספור. אך לחלוקה המינימלית ביותר אני קורא - "ארבע על ארבע." קרי: פשט, רמז, דרש וסוד. כשכל אחד מרבדים אלה מכיל בתוכו את כל האחרים [לדוגמה: פשט שבפשט, רמז שבפשט... פשט שברמז, רמז שברמז... וכן הלאה].

ועתה לתירוצו של רבי חיים בן עטר: מצוות התורה מתחלקות לשתי קטגוריות: 'מצוות שכליות' - המחייבות אותנו לקיימן בשל השכל הישר (כיבוד הורים, לא לגנוב ולרצוח), ו'מצוות שמעיות' - המחייבות אותנו לקיימן כי טעמן מסביר את סיבת הקיום (שביתה בשבת כי ביום זה נח הבורא, חגיגת החגים שצוינו

פרשת חוקת

בתורה לזכר המאורע שקרה בהם).

אם כן, נמצא שכמעט כל מצוות התורה טעמן בצידן, בין אם מבינים אנו מעצמנו את ההיגיון שבהן, ובין אם זקוקים אנו להסבר האלוקי מדוע לקיימן. אך מצוות פרה אדומה שטעמה לא נתגלה לנו - אות וסימן היא לכל שאר מצוות התורה שאותן אנו מקיימים. לאמור: לא בשל העובדה שקיבלנו טעם וסיבה לקיום המצוה אנו שומרים עליה באדיקות, אלא בשל העובדה שנצטוונו עליה מפי בורא העולם.

מצוות פרה אדומה המוגדרת כ"זאת חוקת התורה", מבהירה לנו שכפי שמצוה זו היא חוק ללא נתינת טעם וסברא, כך גם טעמי שאר המצוות הם רק כדי ל"הטעים" לנו את המצוה. אין זה טעמן העיקרי.

***

גדולי ישראל המנווטים בים הגועש של צוק העיתים את קהילות ישראל ביד אמונה, מתקנים תקנות שונות לפי מצב הדור. לעיתים הוראתם אינה ברורה לנו, אך זאת צריכים לדעת: חובתנו לקיים את דבריהם בלי להרהר אחר הסיבה שהניעה אותם לתקן את התקנה.

לעיתים השיטה של "אני עושה ולא יודע למה", היא המעולה ביותר. כי, להבדיל מיליוני הבדלות, כפי שבצבא מפקד לא יסביר לפקודו את הסיבה להוראתו, גם הוראות גדולי ישראל הם בגדר: "זאת חוקת התורה- " המצב היחיד שבו תוכל התורה להמשיך לעבור מדור לדור ללא שינוי.